

TALOUSARVIO 2025 JA TALOUSSUUNNITELMA 2026-2027 SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT

Opetus- ja kasvatustaloutta

Opetus ja kasvatustaloutta					
Opetus ja kasvatustaloutta	TP 2023	TA 2024(muut.)	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
TOIMINTATUOTOT	1 371 570	1 209 250	994 370	-214 880	-17,77
Myyntituotot	398 293	389 554	449 832	60 278	15,47
Maksutuotot	483 921	546 429	427 778	-118 651	-21,71
Tuet ja avustukset	488 771	271 267	115 760	-155 507	-57,33
Muut toimintatuotot	585	2 000	1 000	-1 000	-50,00
Vuokratuotot	280	0	0	0	
Muut tuotot	306	2 000	1 000	-1 000	-50,00
TOIMINTAKULUT	-17 366 030	-17 191 075	-17 512 565	-321 490	1,87
Henkilöstökulut	-14 367 053	-14 195 479	-14 356 986	-161 507	1,14
Palkat ja palkkiot	-11 688 272	-11 558 491	-11 816 917	-258 426	2,24
Henkilösivukulut	-2 678 780	-2 636 988	-2 540 069	96 919	-3,68
Eläkekulut	-2 222 440	-2 161 677	-2 230 090	-68 413	3,16
Muut henkilösivukulut	-456 340	-475 311	-309 979	165 332	-34,78
Palvelujen ostot	-1 807 983	-1 789 881	-2 207 062	-417 181	23,31
Asiakaspalvelujen ostot	-590 705	-568 581	-997 647	-429 066	75,46
Muiden palvelujen ostot	-1 217 278	-1 221 300	-1 209 415	11 885	-0,97
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-377 583	-371 849	-346 452	25 397	-6,83
Avustukset	-643 862	-669 350	-437 400	231 950	-34,65
Muut toimintakulut	-169 550	-164 516	-164 665	-149	0,09
Vuokrat	-99 045	-122 402	-131 391	-8 989	7,34
Muut toimintakulut	-70 506	-42 114	-33 274	8 840	-20,99
TOIMINTAKATE	-15 994 460	-15 981 825	-16 518 196	-536 371	3,36
Poistot ja arvonalentumiset	-196 605	-95 686	-91 630	4 056	-4,24
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-16 191 065	-16 077 511	-16 609 826	-532 315	3,31

Opetus- ja kasvatustalouden sitovuustasot

	TP 2023	TA 2024(muut.)	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
Opetus ja kasvatustalouden yhteensä					
Toimintatuotot	1 371 570	1 209 250	994 370	-214 880	-17,77
Toimintakulut	-17 366 030	-17 191 075	-17 512 565	-321 490	1,87
Toimintakate	-15 994 460	-15 981 825	-16 518 196	-536 371	3,36
Suunnitelman muk.poistot	-196 605	-95 686	-91 630	4 056	-4,24
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-16 191 065	-16 077 511	-16 609 826	-532 315	3,31
Opetuksen ja kasvatustalouden halli	TP 2023	TA 2024(muut.)	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
Toimintatuotot	315 291	192 000	113 360	-78 640	-40,96
Toimintakulut	-726 717	-575 171	-375 528	199 643	-34,71
Toimintakate	-411 426	-383 171	-262 168	121 003	-31,58
Suunnitelman muk.poistot	-522	-266	0	266	-100,00
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-411 948	-383 437	-262 168	121 269	-31,63
Varhaiskasvatustalouden yhteensä	TP 2023	TA 2024(muut.)	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
Toimintatuotot	433 002	392 466	266 158	-126 308	-32,18
Toimintakulut	-5 227 564	-5 162 953	-5 503 986	-341 033	6,61
Toimintakate	-4 794 563	-4 770 487	-5 237 828	-467 342	9,80
Suunnitelman muk.poistot	-3 618	-6 373	-46 382	-40 009	627,79
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-4 798 181	-4 776 860	-5 284 211	-507 351	10,62
Perusopetus	TP 2023	TA 2024(muut.)	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
Toimintatuotot	402 226	413 354	442 752	29 398	7,11
Toimintakulut	-9 741 169	-9 745 123	-9 966 463	-221 340	2,27
Toimintakate	-9 338 942	-9 331 769	-9 523 711	-191 942	2,06
Suunnitelman muk.poistot	-130 338	-83 078	-44 946	38 132	-45,90
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-9 469 280	-9 414 847	-9 568 657	-153 810	1,63
Kirkonkylän koulu	TP 2023	TA 2024(muut.)	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
Toimintatuotot	25 455	32 150	29 100	-3 050	-9,49
Toimintakulut	-2 365 173	-2 350 320	-2 327 462	22 858	-0,97
Toimintakate	-2 339 718	-2 318 170	-2 298 362	19 808	-0,85
Suunnitelman muk.poistot	-78 703	-44 023	-3 219	40 804	-92,69
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-2 418 421	-2 362 193	-2 301 581	60 612	-2,57
Muu perusopetus	TP 2023	TA 2024(muut.)	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
Toimintatuotot	271 551	261 204	283 752	22 548	8,63
Toimintakulut	-2 598 985	-2 455 291	-2 458 217	-2 926	0,12
Toimintakate	-2 327 433	-2 194 087	-2 174 465	19 622	-0,89
Suunnitelman muk.poistot	-13 927	-2 592	-7 172	-4 580	176,70
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-2 341 360	-2 196 679	-2 181 637	15 042	-0,68
Yläkoulu	TP 2023	TA 2024(muut.)	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
Toimintatuotot	17 847	0	4 900	4 900	100,00
Toimintakulut	-2 847 237	-2 955 256	-3 050 752	-95 496	3,23
Toimintakate	-2 829 389	-2 955 256	-3 045 852	-90 596	3,07
Suunnitelman muk.poistot	-37 674	-36 463	-34 555	1 908	-5,23
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-2 867 063	-2 991 719	-3 080 407	-88 688	2,96
Erityisopetus/laitoskoulutus	TP 2023	TA 2024(muut.)	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
Toimintatuotot	87 373	120 000	125 000	5 000	4,17
Toimintakulut	-1 929 774	-1 984 256	-2 130 032	-145 776	7,35
Toimintakate	-1 842 401	-1 864 256	-2 005 032	-140 776	7,55
Suunnitelman muk.poistot	-35	0	0	0	0,00
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 842 436	-1 864 256	-2 005 032	-140 776	7,55
Lukiokoulutus	TP 2023	TA 2024(muut.)	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
Toimintatuotot	58 788	27 880	0	-27 880	-100,00
Toimintakulut	-1 132 257	-1 152 522	-1 115 070	37 452	-3,25
Toimintakate	-1 073 468	-1 124 642	-1 115 070	9 572	-0,85
Suunnitelman muk.poistot	-57 233	-5 969	-302	5 667	-94,94
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 130 702	-1 130 611	-1 115 372	15 239	-1,35
Oulujoki-opisto	TP 2023	TA 2024(muut.)	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
Toimintatuotot	162 263	183 550	172 100	-11 450	-6,24
Toimintakulut	-538 323	-555 306	-551 518	3 788	-0,68
Toimintakate	-376 060	-371 756	-379 418	-7 662	2,06
Suunnitelman muk.poistot	-4 894	0	0	0	0,00
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-380 954	-371 756	-379 418	-7 662	2,06

Toiminnan kuvaus

Opetuksen ja kasvatuksen hallinnon menot sisältävät opetus- ja kasvatustalouden sekä toimialajohtajan, toimistonhoitajan ja johtavan koulunkäynninohjaajan sekä esi- ja perusopetuksen projektit. Opetus- ja kasvatustalouden alle kuuluvat varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, lukio ja vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen palvelut.

Toimialan tulosalueita on 8: opetuksen ja kasvatuksen hallinto, varhaiskasvatus, Kirkonkylän koulu, muu perusopetus, erityisopetus/laitoskoulut, yläkoulu, lukiokoulutus ja Oulujoki-Opisto. Varhaiskasvatuspalveluja tarjotaan kolmessa päiväkodissa (Koivulehto, Kuusikon ja Päivärinteen päiväkotit), yhdessä ryhmäperhepäivähoitokodissa (Tenavat) ja perhepäivähoidossa.

Muhoksen kunnassa on viisi vuosiluokkien 0-6 koulua (Huovila, Hyrkki, Kirkonkylä, Korivaara ja Laitasaari), yksi vuosiluokkien 7-9 peruskoulu, yksi vuosiluokkien 0-9 erityiskoulu, Oulujoen koulu (hallinnollisesti kuuluu yläkoulun alaisuuteen); Oulujoen perhekodin yksikkö) ja lukio. Oulujoki-Opisto tarjoaa vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen palveluita kuntalaisille.

Opetus- ja kasvatustalouksien tavoitteena on turvata laadukkaat ja tasa-arvoiset varhaiskasvatus-, perusopetus- ja lukiopalvelut kuntalaisille ja Muhokselle sijoitetuille lapsille ja nuorille. Oulujoki-Opiston vapaalla sivistystyöllä ja taiteen perusopetuksella on Muhoksen ja Utajärven kunnissa keskeinen rooli elinvoiman ja hyvinvoinnin luojana.

Opetus- ja kasvatustaloutta asettaa keskeiset tavoitteet toiminnalle hyväksyessään kuntakohtaisen opetussuunnitelman ja koulukohtaiset opetussuunnitelmat sekä varhaiskasvatuksen järjestämistä ohjaavat toimintasuunnitelmat ja muut hallintokunnan toimintaa ohjaavat asiakirjat.

Muhoksen kunnanvaltuusto vahvistaa valtuustokausittain kuntakohtaisen strategian, jonka pohjalta lautakunnat laativat sivistys- ja hyvinvointipalvelujen strategian. Strategia ja hallintokunnan asettamat tavoitteet sekä toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi kirjataan ylös. Strategian toteutumista tarkastellaan osavuosisikastausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Opetus- ja kasvatustalouksien tuottavuutta parannetaan noudattamalla hallintokunnassa tarkkaa talouden seuranta ja annettujen resurssien tehokasta käyttöä. Talouden seuranta ja reagoimista muutoksiin parannetaan edelleen myös yksikkötasolla. Palvelutuotantoa kehitetään kunnanvaltuuston asettaman talousarvioraamin rajoissa. Mahdolliset lisämäärärahatarpeet tuodaan esille heti tarpeen ilmaantuessa.

Talousarvion 2025 suurimpia epävarmuustekijöitä on mm. varhaiskasvatuksen päivähoitopaikkojen järjestäminen. Tilanne ei näytä helpottuvan, vaikka kunnassa on otettu varhaiskasvatuksen palveluseteli käyttöön ja kuntaan on omana perustettu uusi päiväkotit. Oppimisen tuen lakiuudistus tulee voimaan 1.8.2025 yhden opettajan opettamassa opetusryhmässä voisi olla enintään 5 erityisopettajan opetusta oppilaskohtaisena tukitoimena saavaa oppilasta. Jos luokissa tämä 5 oppilaan raja ylittyy, niin luokkia pitäisi joka tapauksessa jakaa tai sinne pitää osoittaa lisäopettaja! Pohteen perustaman uuden lastensuojeluyksikön kustannusvaikutus vuodelle 2025 eli opetuksen järjestäminen ko. yksikön lapsille/nuorille. Henkilöstön työssäjaksaminen ennen kaikkea säästötoimien vaikutuksesta, koska tiedossa on mahdollisia resurssivähennyksiä.

Muut keskeiset painopisteet ovat sivistys- ja hyvinvointipalvelujen yhteistyön järkeväyttäminen entisestään hyvinvoinnin hyväksi tehtävän työn osalta.

Opetus- ja kasvatuspalvelujen painopiste vuonna 2025 tulee edelleen olemaan henkilöstön jaksaminen, työhyvinvoinnin ja työssäjaksamisen edistäminen. Yhdessä henkilökunnan kanssa on löydettävä keinoja työhyvinvoinnin kehittämiseen. Erityisopetuksen kehittäminen oppimisen tuen ohjausryhmän johdolla. Varhaisen tuen ja yhteistyön lisääminen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen välillä; oikein kohdennetulla tuella vähennetään perusopetuksessa esiintyviä ongelmia. Lukion tehtävänä on antaa opiskelijoille laaja-alainen yleissivistys ja riittävät valmiudet lukion oppimäärään perustuviin jatko-opintoihin. Yrittäjyyskasvatuksen suunnitelmallisella kehittämisellä lisätään lasten ja nuorten kykyä ottaa ja kantaa vastuuta omasta tulevaisuudestaan.

Projektit

Projekteilla toteutetaan opetuksen ja kasvatuksen kehittämiseen liittyviä tehtäviä. Kasvatus- ja opetuslautakunta asettaa kunkin projektin kehittämistavoitteet projektisuunnitelman hyväksymisen yhteydessä. Perusopetuksen projektit on toteutettu siten, että ne on sijoitettu opetustoimen hallinnon talousarvion alaisuuteen.

Vuonna 2025 opetus- ja kasvatuspalvelut toteuttavat seuraavia kehittämisprojekteja:

- Valtion erityisavustus varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin 149 000 euroa vuosille 2024-2027, omarahoitusosuus 18 625 euroa.
- Hankeavustukset koulun kerhotoiminnan tukemiseen ja kehittämiseen 8 400 euroa ajalle 17.6.2024-31.12.2025, omarahoitusosuus 3 600 euroa.

Projektien/hankkeiden tuomat määrärahat avustuksina ovat tärkeitä toimialan palveluiden kehittämisessä ja laadun parantamisessa, koska varsinaiseen talousarvioon ei ole mahdollista sisällyttää riittävässä laajuudessa määrärahaa toiminnan kehittämiseen.

Kirkonkylän koulu

Toiminnan kuvaus

Kirkonkylän koulussa annetaan perusopetusta vuosiluokilla 0-6 sekä erityisopetusta neljässä alueellisessa pienluokassa; 0-2, 1-6, 3-5, 4-6. Pienluokat ovat alakoulujen yhteisiä kunnallisia erityisopetusryhmiä. Koululla on 452 oppilasta (tilanne 20.9.2024) 2 esiopetusluokkaa ja 23 yleisopetuksen luokkaa.

Kirkonkylän koulun toiminnan ytimessä on turvallisen, motivoivan ja viihtyisän oppimisympäristön luominen. Keskeistä on koulun henkilökunnan ja oppilaiden yhdessä rakentama myönteinen oppimisilmapiiri. Oppilaita rohkaistaan aktiivisuuteen, itseohjautuvuuteen, luovuuteen ja oman toiminnan arviointiin. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia sekä itsenäiseen että yhteisölliseen oppimiseen. Kirkonkylän koulussa oppilaat ovat aktiivisia, yhteistyökykyisiä ja vastuuta ottavia. He viihtyvät hyvin oppimisympäristössään, ja oppimistilanteet ovat huolellisesti suunniteltuja. Avoin, kiireetön ja joustava toimintakulttuuri tukee kouluyhteisön jäsenten hyvinvointia ja auttaa heitä jaksamaan työssään. Opetuksessa huomioidaan yksilölliset oppimistavat, ja oppilaita tuetaan heidän henkilökohtaisten tarpeidensa mukaan. Koulun kasvatuksellisessa ja oppimisympäristön toiminnassa kiinnitetään erityistä huomiota oppilaiden fyysiseen ja psyykkiseen turvallisuuteen sekä heidän yksilöllisiin tarpeisiinsa.

Palvelusuunnitelma

Koulun palvelujen ja rakenteiden kehittämisessä lähtökohtana ovat Muhoksen kunnan yleinen strategia sekä velvollisuus järjestää opetusta. Muhoksen opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta on korostanut tärkeinä painopisteinä koulutusmyönteisyyttä ja erinomaisia koulutuspalveluja. Kunnan opetussuunnitelma asettaa oppilaan edun toiminnan keskiöön, ja jokaisen oppilaan opiskelun tulee tapahtua heidän omien edellytystensä mukaisesti. Oppilaille taataan tasa-arvoinen mahdollisuus saada erityistä tukea asuinpaikasta tai koulusta riippumatta. Oppimisvaikeuksien varhainen tunnistaminen ja niihin puuttuminen ehkäisee syrjäytymistä ja vähentää myöhemmän tuen tarvetta.

Koulun toimintaa ja opetusta ohjaa opetussuunnitelma, jonka keskeisinä tavoitteina ovat oppilaan aktiivisuuden vahvistaminen, opiskelun merkityksellisyyden lisääminen sekä jokaiselle oppilaalle onnistumisen kokemusten mahdollistaminen. Lapsia ja nuoria ohjataan ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan, ja jokaiselle tarjotaan yksilöllistä tukea. Oppilaat asettavat tavoitteita, ratkovat ongelmia ja arvioivat oppimistaan näiden tavoitteiden pohjalta. Oppilaan tunteet, kokemukset, kiinnostuksen kohteet ja vuorovaikutus toisten kanssa luovat perustan oppimiselle. Opettajan tehtävänä on opastaa oppilaita elinikäiseen oppimiseen huomioiden heidän yksilölliset oppimistapansa.

Opetuksessa on keskitytty erityisesti peruskoulun oppimisympäristöjen ja työtapojen kehittämiseen. Oppimisympäristön tulee olla turvallinen ja innostava. Luokkahuoneen ja koulussa olevien tilojen lisäksi käytetään yhä enemmän ulkopuolisia oppimisympäristöjä, kuten luontoa, museoita, kirjastoja ja muita opintokohteita. Myös pelit ja virtuaaliset ympäristöt ovat osa nykyaikaista oppimista. Teknologia on entistä keskeisemmässä roolissa koulun arjessa, ja oppilaat voivat vaikuttaa omien oppimisympäristöjensä kehittämiseen ja valintaan. Opetuksessa käytetään monipuolisia työtapoja, jotka tukevat erilaisten taitojen oppimista eri aineiden yhteydessä.

Opetussuunnitelma toimii ensisijaisesti opettajien työn ohjaajana, mutta se on myös tärkeä tietolähde koulun ulkopuolisille sidosryhmille, kuten oppilaiden vanhemmille, jotka voivat sen avulla tarkastella lasten koulutyön sisältöjä ja tavoitteita.

Koulun esi- ja perusopetuksen strateginen visio on, että Kirkonkylän koulu on arvostettu koulu, joka edistää koulutusmyönteisyyttä ja tarjoaa korkealaatuisia koulutuspalveluja. Toiminta-ajatuksena on taata oppijoille mahdollisuus kasvaa ja oppia heidän henkilökohtaisten edellytystensä mukaan, varmistaen näin, että jokainen suorittaa oppivelvollisuutensa ja saa valmiudet sen myötä jatko-opintoihin.

Opetus- ja kasvatuslautakunta hyväksyy Muhoksen kunnan perus- ja esiopetuksen paikalliset opetussuunnitelmat, jotka ohjaavat koulujen ja päiväkotien toimintaa. Nämä asiakirjat ovat keskeisiä palvelujen tuottamista ohjaavia välineitä. Opetus- ja kasvatuslautakunta on hyväksynyt Kirkonkylän koulun työsuunnitelman lukuvuodelle 2024–2025 4.9.2024.

Toimenpiteet

1. Päätös uuden liikuntasalin ja väestösuojan rakentamisesta tehdään kunnanvaltuuston talousarvion hyväksymisen yhteydessä 2024. Rakennushanke toteutetaan vuosina 2025–2026.
2. Opetustiloja tulee olla riittävästi, ja niiden varustelun on tuettava uuden opetussuunnitelman toteuttamista tarkoituksenmukaisilla opetusvälineillä ja kalusteilla.
3. Vuoden 2025 aikana kaikille koulun opettajille hankitaan työpuhelimet työn sujuvoittamiseksi ja viestinnän helpottamiseksi.
4. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknikkaa. Riittävä laitteisto on taattava kaikille oppilaille, ja erityisesti alakoulussa jokaisella oppilaalla on oltava käytössään päätelaitteita

riittävästi. Opettajien pedagogista ICT-osaamista tuetaan jatkuvasti järjestämällä koulutuksia tarpeen mukaan.

5. Perusopetusryhmien suunnittelussa tulee varmistaa, että luokkakoot pysyvät kohtuullisina oppimisen ja opetusrauhan edistämiseksi.
6. Henkilökunnan työhyvinvointia ja työssä jaksamista tuetaan systemaattisesti. Työkykyä ylläpitävään toimintaan (Tyky) varataan riittävästi resursseja.
7. Opettajien virat täytetään vakinaisina.
8. Opettajien ammatillista kehitystä tuetaan tarjoamalla mahdollisuuksia täydennyskoulutukseen ja ammatilliseen kasvuun.
9. Erityisopetuksen tukipalvelut resursoidaan niin, että erityistä tukea tarvitsevat oppilaat voivat opiskella lähikoulussaan yleisopetusluokassa lähikouluperiaatteen ja integraation mukaisesti. Lisäksi tarjolla tulee olla kunnallisia erityisopetuksen pienryhmiä niille oppilaille, jotka hyötyvät pienryhmässä opiskelusta tai tarvitsevat sitä erityisistä syistä.

Muhoksen yläkoulu

Toiminnan kuvaus

Muhoksen yläkoulu tarjoaa perusopetuslain ja -asetuksen sekä valtakunnallisen että kunnallisen opetussuunnitelman mukaista perusopetusta vuosiluokilla 7. – 9.

Muhoksen yläkoulun hallinnolliseen alaisuuteen kuuluu Oulujoen koulu ja Muhoksen yläkoulun rehtori toimii myös Oulujoen koulun rehtorina. Oulujoen koulun koulusihteerinä toimii Muhoksen yläkoulun ja lukion yhteinen koulusihteeriksi. Oulujoen koulu toimii Oulujoen perhekodin yhteydessä.

Muhoksen kunnassa sijaitsevien perhekotien oppilaille annetaan perusopetusta Oulujoen koulun lisäksi myös yleisopetuksen ryhmissä tai pienryhmissä Muhoksen yläkoululla. Oulujoen perhekotiin sijoitetun nuoren koulupaikasta neuvotellaan tarvittaessa Nuorten Ystävien kanssa.

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tavoitteena on antaa muhoslaisille ja Muhokselle sijoitetuille oppivelvollisille mahdollisimman hyvä lähtökohta toisen asteen koulutukseen ja elämään suomalaisessa yhteiskunnassa. Oppilaille tarjotaan virikkeitä antava ja turvallinen kouluympäristö. Koulutuksen kehittämisessä huomioidaan mahdollisimman pitkälle oppivelvollisen henkilökohtaiset tarpeet mm. erityistä tukea ja muita tukitoimia kehittämällä.

Muhoksen yläkoululla ja Oulujoen koululla on käytössä ns. joustavan perusopetuksen (JOPO) toimintamalli. Toimintamallin avulla kehitetään perusopetukseen yksilöllisiä, oppilaiden erilaiset tarpeet huomioivia toimintatapoja ja opetusmenetelmiä. Joustavassa perusopetuksessa korostuvat toiminnallisuus, erilaisten oppimisympäristöjen käyttö ja työpaikkaopiskelu. Toiminnan tarkoituksena on ennaltaehkäistä nuorten syrjäytymistä perusopetuksen jälkeen.

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta on hyväksynyt Muhoksen kunnan perus- ja esiopetuksen opetussuunnitelmat edellisen kerran 15.6.2016 §:t 90 ja 91. Opetus-suunnitelma ohjaa koulujen ja päiväkotien tarjoamaa esi- ja perusopetusta. Opetussuunnitelma on keskeinen ko. palvelujen tuottamista ohjaava asiakirja. Tämän lisäksi koulun vuosittaista toimintaa ohjaava keskeinen asiakirja on koulun työsuunnitelma, jossa on

kirjattuna lukuvuoden tavoitteet ja keskeiset painopistealueet. Hyvinvointilautakunta on hyväksynyt sekä Muhoksen yläkoulun että Oulujoen koulun työsuunnitelman kokouksessaan 4.9.2024 (§:t 118 ja 120).

Toimenpiteet

1. Henkilöstökoulutuksen kehittäminen (koulun sisäiset koulutukset ja kunnan yhteiset koulutukset)
2. Henkilökohtaiset kehittämissuunnitelmat ja –keskustelut koulun sisällä
3. Kodin ja koulun välisen yhteistyön tehostaminen
4. Työkykyä ylläpitävät toimenpiteet
5. Perusopetuksen järjestäminen vuosiluokille 7–9
6. Oppilaiden yksilöllisen ja ryhmäkohtaisen tuen varmistaminen

Muu perusopetus

Toiminnan kuvaus

Huovila, Hyrkki ja Korivaara ovat perusopetusta 0-6 luokilla antavia Muhoksen kunnan kouluja. Laitasaaren koulussa opetusta annetaan vuosiluokilla 1-6.

Koululaisille tarkoitettua iltapäivätoimintaa järjestetään 1. ja 2. vuosiluokkien oppilaille sekä muiden vuosiluokkien erityisoppilaille. Muhoksen kunnanvaltuusto on 24.6.2008 (§ 50) päättänyt vakiinnuttaa koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan ja sijoittaa ko. toiminta opetuspalvelujen päävastuualueelle. Iltapäivätoimintaa annetaan lukuvuonna 2024 – 2025 Kirkonkylän koululla. Talousarviossa on varauduttu siihen, että iltapäivätoiminta jatkuu nykyisessä laajuudessaan vuonna 2025 lukuvuoden loppuun.

Palvelusuunnitelma

Koulut antavat laadukasta perusopetusta, joka tukee oppilaan kasvua tasapainoiseksi, terveen itsetunnon omaavaksi ihmiseksi sekä kriittisesti ympäristöään arvioivaksi yhteiskunnan jäseneksi.

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea lapsen hyvinvointia ja terveyttä. Lapselle tarjotaan ennen ja /tai jälkeen koulupäivän turvallinen ympäristö, jossa hän voi aikuisen ohjauksessa osallistua monipuoliseen ja virkistävään toimintaan. Toiminnassa tulee tukea kodin ja koulun kasvatustyötä, lapsen tunne-elämää ja sosiaalista kehitystä sekä eettistä kasvua. Sillä lisätään tasa-arvoa, edistetään osallisuutta ja ehkäistään syrjäytymistä. Sivistys- ja hyvinvointilautakunta asettaa aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteet hyväksyessään ko. toiminnan toimintasuunnitelman.

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta on viimeksi hyväksynyt Muhoksen kunnan perus- ja esiopetuksen opetussuunnitelmat 15.6.2016 §:t 90 ja 91. Opetussuunnitelma ohjaa koulujen ja päiväkotien tuottamaa opetusta ja esiopetusta. Opetussuunnitelma on samalla keskeinen ko. palvelun tuottamista ohjaava asiakirja. Koulujen vuosittaista palvelutuotantoa ohjaava keskeinen asiakirja on puolestaan koulun työsuunnitelma, jossa asetetaan koululle lukuvuoden tavoitteet ja keskeiset painopistealueet. Sivistys- ja hyvinvointilautakunta on viimeksi hyväksynyt muun perusopetuksen koulujen työsuunnitelmat kokouksessaan 6.9.2023 §:t 86 – 87 ja 89-90.

Toimenpiteet

1. Henkilöstökoulutuksen kehittäminen (koulun sisäiset koulutukset)
2. Erityisopetuksen/kolmiportaisen tuen toteuttaminen, varmistaminen ja kehittäminen

3. Lähiliikuntapaikkojen kehittämiseen osallistuminen ja liikkuva koulu- mallin toteuttaminen
4. Kodin ja koulun välisen yhteistyön tehostaminen
5. Opetus annetaan opetussuunnitelman mukaisena.
6. Opetustiloja tulee olla käytössä riittävästi ja ne tulee olla varusteltu uuden opetussuunnitelman mahdollistavalla välineistöllä ja kalustolla.
7. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknikkaa varaten siihen riittävät resurssit.

Erityisopetus

Toiminnan kuvaus

Perusopetuslain 3 §:n mukaisesti oppilaan opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti. Säännös on pohjana kaikelle opetuksen ja opetukseen liittyvien järjestelyjen ja tukitoimenpiteiden suunnittelulle ja toteuttamiselle.

Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetus voidaan järjestää yleisopetuksen yhteydessä tai erityisluokalla. Jos oppilaan opiskelu yleisopetuksessa ei ole mahdollista tai se ei ole oppilaan kehityksen kannalta tarkoituksenmukaista, järjestetään opetus osittain tai kokonaan erityisluokalla. Yleisopetukseen integroitu erityisen tuen oppilas on koulunsa osa-aikaisen erityisopetuksen tuen piirissä.

Osa-aikaista erityisopetusta annetaan oppilaalle, jolla on lieviä oppimis- tai/ja sopeutumisvaikeuksia ja joka tarvitsee erityispedagogista tukea opiskelunsa onnistumiseen. Tällöin erityisopetusta annetaan muun opetuksen ohessa samanaikaisopetuksena, erillisessä pienryhmässä tai yksilöopetuksena. Osa-aikaista erityisopetusta annetaan kaikissa esi- ja perusopetusta tarjoavissa yksiköissä.

Erityisopetuksen ja oppimisen tuen käytänteisiin ja linjauksiin liittyviin asiantuntija- ja kehittämistehtäviin Muhoksella on käytettävissä myös kunnallisen erityisopetuksen koordinaattorin palveluja.

Oulujoen koulu

Erityisopetuksen sitovuustason sisällä on yksi perusopetusta antava erityiskoulu eli Oulujoen koulu. Oulujoen koulu antaa opetusta pääasiassa Muhokselle sijoitetuille oppilaille. Koulu toimii lukuvuonna 2024–2025 Oulujoen perhekodilla. Osa Oulujoen perhekodilla annettavasta opetuksesta toteutetaan käyttäen joustavan perusopetuksen (JOPO) toimintamallia. Muu erityisopetus annetaan osana muiden Muhoksella toimivien koulujen opetusta.

Palvelusuunnitelma

Muhoksen hyvinvointilautakunta on määritellyt opetuksen järjestämisen lähtökohdissa tärkeiksi asioiksi koulutusmyönteisyyden ja erinomaiset koulutuspalvelut. Kunnan opetussuunnitelmassa oppilaan etu asetetaan toiminnan lähtökohdaksi. Opiskelun tulee tapahtua oppilaan omien edellytysten mukaisesti. Oppilailla on oikeus saada asuinpaikasta ja koulusta riippumatta tasa-arvoisesti erityistä tukea oppimiseensa. Oppimisvaikeuksien mahdollisimman varhainen havaitseminen ja niihin puuttuminen ehkäisevät syrjäytymistä ja vähentävät myöhempää esim. erityissairaanhoidon tuen tarvetta. Kuntakohtaisessa opetussuunnitelmassa määriteltyjä toimintaperiaatteita sovelletaan sekä esiopetusta että perusopetusta antavissa yksiköissä.

Erityisopetus suunnitellaan tavoitteelliseksi, yksilölliset opiskeluedellytykset huomioivaksi ja nivelletään oppilaan saamaan muuhun opetukseen soveltuvaksi. Tarvittaessa oppilaalle voidaan laatia oppimissuunnitelma yhteistyössä vanhempien, opettajien ja muiden asiantuntijoiden kanssa. Oppilasta autetaan oppimisvaikeuksissa eri tukimuodoin, jotka määräytyvät vaikeuksien laadun ja laajuuden mukaan. Opiskelun tukimuotoja ovat mm. koulunkäynninohjaajan tuki, eriyttävä opiskelumateriaali, tukiopeus ja erityisopetus yleisopetuksen luokassa tai erityisluokassa pienemmässä oppilasryhmässä. Tukimuotoja voidaan käyttää erikseen tai rinnakkain.

Oppilaan tarvitsemista tukipalveluista on säädetty perusopetuslain 31 §:ssä siten, että jokaisella perusopetuksen oppilaalla on oikeus saada opetukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustajapalvelut, muut opetus- ja oppilashuoltopalvelut sekä erityiset apuvälineet. Muhoksen kunnan koulutoimi vastaa koulu- ja luokkakohtaisista apuväline- ja ohjaajapalveluista. Oppilaiden kuntoutus- ja muut henkilökohtaiset ohjaus- ja tukipalvelut toteutetaan yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa.

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta on viimeksi hyväksynyt Muhoksen kunnan perus- ja esiopetuksen opetussuunnitelmat 15.6.2016 §:t 90 ja 91, jonka jälkeen opetussuunnitelmaa on päivitetty säännöllisesti vuosittain. Opetussuunnitelma ohjaa koulujen ja päiväkotien tuottamaa opetusta ja esiopetusta. Opetussuunnitelma on samalla keskeinen ko. palvelun tuottamista ohjaava asiakirja.

Toimenpiteet

Erityisopetusta kehitetään edelleen. Erityisopetuksen lähikouluperiaatetta ja integraation toteuttamista jatketaan. Tähän työhön paneudutaan vuosien 2024-2025 aikana oppimisen tuen ohjausryhmän johdolla.

1. edellyttää riittävän määrän henkilöstöä (erityisopettajat ja koulunkäynninohjaajat) lähikouluun, opetukseen ja varhaiskasvatukseen
2. henkilöstön täydennyskoulutus oppimisen tukeen liittyvissä asioissa
3. käyttäytymisen ja tarkkaavaisuuden pulmista kärsivien oppilaiden ja heidän luokkiensa muiden oppilaiden opiskelun turvaaminen
4. henkisen pahoinvoinnin havaitseminen ja siihen puuttuminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa
5. vaativaa erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden koulunkäynnin turvaaminen oman kunnan palveluna
6. joustavan ja vuosiluokkiin sitomattoman perusopetuksen kehittäminen
7. oppimisvaikeuksisten esim. lukivaikeuksisten oppilaiden opiskelun turvaaminen
8. oppimisympäristöjen kehittäminen ja teknologian hyväksikäyttö erityisopetuksessa
9. erityisopetuksen kehittämisen puitteissa osallistutaan aktiivisesti esim. opetus- ja kulttuuriministeriön hankkeisiin ja verkostoihin

Lukio

Muhoksen lukiossa laskentapäivänä 20.9.2024 opiskelijoita oli 195. Opiskelijamäärä elää hieman koko lukuvuoden ajan opiskelijoiden valmistuessa tai vaihtaessa opiskelupaikkaa. Lukuvuoden aikana myös yksittäisiä opiskelijoita voi siirtyä Muhoksen lukioon muista oppilaitoksista. Kaikki lukion opiskelijat ovat nyt maksuttomuuden piirissä, jolloin heille koulu tarjoaa tietokoneet, oppimateriaalit ja pakolliset 5 ylioppilaskoetta. Aiemmin tarjottiin myös kuulokkeet, mutta nyt ne on karsittu budjetista. Alle 18-vuotiaat opiskelijat ovat oppivelvollisia, maksuttomuus taas koskee koko lukioaika.

Valtionosuudet tulevat kunnalle ilman ns. korvamerkkiä, joten lukiokoulutuksen talousarviota tarkastellessa pitää muistaa, että kaikki kunnat maksavat toisen asteen koulutuksen kustannuksia valtiolle mutta lukioluvan omaavat kunnat saavat valtionosuudet. Koska valtionosuus ei tule ohjattuna oppilaitokselle, vaan maksetaan

kunnalle, sen olemassaolo on kuitenkin hyvä muistaa taustalla yleensäkin oppilaitosten talousarvioita tarkasteltaessa.

Hyvät toisen asteen koulutuspalvelut toimivat kunnan vetovoimatekijänä. Muhoksen lukio on ollut perinteisesti hyvä oppilaitos, jossa on sitoutunut henkilöstö, yhteisöllinen huolehtiva toimintakulttuuri sekä tarkkaan harkittu houkutteleva opintojaksotarjonta. Ylioppilaskirjoitusten tulosten perusteella Muhoksen lukio on erottunut positiivisesti Oulun seudun lukiokartalla, ja työpaikkana sillä on ollut pitovoimaa. Opettajavaihtuvuus on ollut vähäistä.

Lukiossa tuntikehystä tulee tarkastella yhtenäisenä kokonaisuutena eikä opetusryhminä, koska luokattomassa lukiossa opiskelijat voivat valita opintoja vapaasti. Opetussuunnitelmassa opintojaksot muodostuvat yhdestä tai useammasta 1-3 opintopisteen moduulista. Tuntikehystä kuvaillaan vuosiviikkotunneilla: 1 vvt vastaa opiskelijalla 2 opintopisteen kokonaisuutta.

Lukion vetovoimaisuus yhteishaussa (=opiskelijamäärä suhteessa aloituspaikkoihin) on paljolti kiinni opiskelutarjonnan monipuolisuudesta. Lukion tuntikehysten laajuus on osa lukion markkinointia. Tämän osalta kannattaa katsoa alempana kohta: Talouden tasapainottamisohjelman edellyttämät toimenpiteet. Toivottavasti vuodelle 2025 osuvat säästöt ovat osin vain väliaikaisia.

Korkeakoulujen tutkintovalinta on lisännyt ylioppilastutkinnon painoarvoa jatko-opintoihin pääsemisen kannalta. Tämä on lisännyt opettajien valmennusvastuuta ja toisaalta ylioppilaskokeiden korottajien määrää. Riittävä tuntikehys on osa tätä vastuun kantamista ja toisaalta yhteishaussa hakijoille valintakohteen yksi tärkeä valintaperuste.

Oppivelvollisuus lisäsi lukiokoulutuksen ohjaus- ja valvonta vastuuta. Lukiolaki edellyttää, että lukio tarjoaa opinto-ohjausta opiskelijoille vielä vuosi valmistumisen jälkeen. Opinto-ohjaaja on vuosityöajassa, jolloin hän on käytettävissä myös koulun kesäloman aikana sovitusti. Tuen osalta Muhoksen lukio tarjoaa 6,6 vuosiviikkotunnin verran laaja-alaisen erityisopettajan palveluita. Erityisopettajana toimii nyt erityisopetukseen päteväytynyt lukion englannin lehtori. Opetushenkilöstöstä 12 pääkoulu on lukio. Lisäksi opetusta antaa 5 opettajaa, joiden pääkoulu on yläkoulu. Tarvittaessa ortodoksisen uskonnon opetuksen hoitaa perusopetuksen opettaja. Jonkin verran opetusta ostetaan Oulun Aikuislukiolta pienten valintojen opintojaksoihin, kuten mm. elämäntutkimustietoon, sekä laajennetaan kielitarjontaa.

Palvelusuunnitelma

Muhoksen lukio on yleissivistystä painottava yleislukio ja se jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukion tehtävänä on antaa opiskelijoille laaja-alainen yleissivistys ja riittävät valmiudet lukion oppimäärään perustuviin jatko-opintoihin. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla vastaavilla näytöillä. Korkeakoulujen tutkintovalinnan kannalta on suuri merkitys, miten opiskelijat onnistuvat lukio-opinnoissaan. Lukio antaa valmiuksia vastata yhteiskunnan ja ympäristön haasteisiin sekä taitoa tarkastella asioita eri näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan toimimaan vastuuntuntoisena ja velvollisuuksistaan huolehtivana kansalaisena yhteiskunnassa ja tulevaisuuden työelämässä. Lukio-opetus tukee opiskelijan itsetuntemuksen kehittymistä ja hänen myönteistä kasvuaan aikuisuuteen sekä kannustaa opiskelijaa elinikäiseen oppimiseen ja itsensä jatkuvaan kehittämiseen. Muhoksen lukion toimintakulttuuria on hiottu niin, että se tukee näitä tavoitteita ja arvoja. Koulua kehitetään yhteisöllisesti, ja onnistumista mitataan valtakunnallisten mittareiden lisäksi myös koulun omilla kyselyillä.

Opetus- ja kasvatuslautakunta on hyväksynyt 4.9.2024 §119 Muhoksen lukion lukuvuoden 2024-2025 työsuunnitelman. Muhoksen lukion opetussuunnitelman ja toiminnan keskeisinä painopisteinä ovat: kestävä elämäntapa, yrittäjäisyys, teknologia sekä paikallisena painopisteinä Geopark. Muhoksen lukion toimintakulttuurissa pyritään noudattamaan kestävää kehitystä, opiskelijoita ohjataan yritteliäisyyteen, tarjotaan robotiikka ja ohjelmointi osaamista ja pidetään yllä geopark-tietoutta. Lukuvuoden 2024-2025 teemana on Kestävä tulevaisuus.

Opetus- ja kasvatuslautakunnan hyväksymänä (25.9.2024 §128) Muhoksen lukio hakee Erasmus+ -akkreditointia, joka tuo joustavuutta kansainvälisyystoimintaan. Akkreditointia varten lukio on laatinut

pidemmän tähtäimen kansainvälisyystoimintasuunnitelman. Erasmus+ -akkreditointi tarkoittaa laatuvarmistettua "Erasmus+ -jäsenyyttä". Akkreditoitavat organisaatiot ja verkostot osoittavat toimintansa operatiivisen ja strategisen pitkäjänteisyyden sekä sitoutuvat noudattamaan Erasmus+ -ohjelman laatustandardeja. Akkreditointi mahdollistaa suunnitelmallisen ja pitkäjänteisen kansainvälisen oppimisen liittyvän oppilas- ja henkilöstöliikkuvuuden sekä vuosittaisen rahoituksen. Muhoksen lukion keskeisenä Erasmus+ -teema on kestävä kehitys, johon liittyen myös selvitetään kansallisen kestävä kehitys sertifikaatin saamista.

Toimenpiteet

1. Lukiossa on ammattitaitoinen henkilökunta, joka antaa lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaista opetusta laajennettuna koulukohtaisin opintojaksoin ja painotuksin. Opettajien ammatillista kasvua tuetaan koulutuksilla budjetin sallimissa puitteissa ja hyödyntäen etenkin nyt ilmaisia koulutuksia.
2. Henkilökunnan ja opiskelijoiden jaksamiseen ja koulu-/työviihtyvyyteen kiinnitetään edelleen erityistä huomiota, jolloin poissaolot mahdollisesti vähenevät ja työskentely on tehokkaampaa. Opiskelijahuollon käytössä ovat opetus- ja kasvatuslautakunnan hyväksymät poissaoloihin puuttumisen mallit.
3. Lukio on mukana kunnalle ilmaisessa School to belong -hankkeessa, jonka tavoitteena on yksinäisyyden vähentäminen. Aiemman laajemman hyvinvointihankkeen toimenpiteitä jatketaan, jolloin palkkaus tulee nyt lukioresurssista (OVTES).
4. Tieto- ja viestintäteknologian vahvaan osaamiseen kiinnitetään huomiota: lukiossa on opettajien ICT-tiimi ja osaamista jaetaan yhteisöllisesti, opiskelijoille tarjotaan TVT-opetusta. Lukiossa kokeet, osa oppimateriaaleista sekä kokonaisuudessaan ylioppilastutkinto ovat digitaalisia. Tekoälyn käytöstä on tulossa opetushallituksen ohjeet, mutta lukio on laatimassa myös omat ohjeistukset.
5. Yrittäjyyskasvatus toteutuu monipuolisesti koulun arjessa läpäisyperiaatteella kaikille, mutta osa opiskelijoista perustaa lukioaikana myös harjoitusyrityksen.
6. Vahvistetaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus suorittaa jo lukioaikana mm. siltaopintoja Oulun ammattikorkeakouluun sekä kursseja yliopistoihin, jolloin lukiolainen voi saada jatko-opiskelupaikan odottamaan jo lukioaikana.
7. Kansainvälinen toiminta: kotikansainvälisyys ja mm. Erasmus+ -projektit. Geopark-oppilaitoksena jatketaan yhteistyötä saksalaisen geopark-oppilaitoksen kanssa sekä aloitellaan Rokua Geopark-matkailuun liittyvää KV-yhteistyötä. Saksan yhteistyö on kunnalle ilmaista ja Rokua Geopark-matkailu voi tuoda jopa tuottoa. Perinteiseen Luulaja-matkaan opiskelijat keräävät itse matkarahat.
8. Lukion näkyvyys on myös kuntamarkkinointia ja lisää lukion vaikuttavuutta alueella. Lukion näkyvyyttä pidetään yllä aktiivisten somekanavien kautta (instagram, facebook), tekemällä lehtijuttuja tai kutsumalla toimittajia erikoistapahtumiin paikalle.
9. Tarvittaessa laajennetaan kielitarjontaa Oulun Aikuislukion kautta, josta voidaan ostaa myös opetusta tilanteessa, että opintojaksoon on vain yksittäisiä valintoja. Samalla kuitenkin haetaan tilalle myös korvaavaa verkostoitumista.

Talouden tasapainottamisohjelman edellyttämät toimenpiteet:

1. yhteishaussa Muhoksen lukion sisäänottomääräksi on vakiintunut 65 paikkaa, joka mahdollistaa paremman taloushallinnan mm. hankintojen ja tuntikehyksen suhteen. Tämä on kustannustehokkain koko, jolla myös valinnaiset opinnot toteutuvat ja toisaalta tulee kustannustehokkuus huomioiden suurin valtionosuus kunnalle.
2. silti lukuvuoden 2025-2026 tuntikehyks on karsittu niin, että se on 10 vvt pienempi kuin lukuvuonna 2024-2025. Lähes kaikki pakolliset opinnot tarjotaan vain kahtena ryhmänä. Tämä tarkoittaa, että ryhmäkoko on jopa 36, koska opintojaksoilla voi olla myös vanhempia opiskelijoita. Paikalliset, tuloksellisuutta ja jaksamista tukevat, opintojaksot on pudotettu lukuvuoden 2025-2026 osalta minimiin eli opetussuunnitelman perusteiden edellyttämien opintojen lisäksi tarjotaan lähinnä vain

- ylioppilaskokeisiin kertaavat opinnot. Toivottavasti tämä on vain väliaikaista, koska juuri tuntikehyksellä on merkitystä yhteishaussa, kun opiskelijat tekevät valintoja jopa yli kuntarajojen.
3. oppivelvollisuudesta ja maksuttomuudesta huolimatta uusille opiskelijoille ei osteta kuulokkeita. He tarvitsevat niitä toki tunneilla ja ylioppilaskokeissa.
 4. sijaisia ei ole aiemminkaan otettu kuin pidempiin opettajien poissaolo pätkiin.
 5. kuljetus- ja materiaalimäärärahoja on karsittu vuoden 2025 osalta.
 6. koulurakennus on kooltaan kompakti ja säästä lämmityskustannuksia. Valaistuksen automatiikka säästää energiaa.
 7. lukion toimintakulttuurissa toteutetaan kestävästä kehitystä huomioiden kaikki neljä kestävä kehityksen osa-alueita: sosiaalinen kestävyys (yhteisöllisyys ja hyvinvointi, jaksaminen), kulttuurinen kestävyys (suvaitsevaisuus ja erilaisuuden ymmärtäminen), taloudellinen kestävyys (taloudellinen vastuu ja kestävät hankinnat) ja ekologinen kestävyys (tekojen ja hankintojen ympäristövaikutusten huomioiminen). Nämä kaikki edistävät myös säästämistä.
 8. lukio pyrkii minimoimaan sekajätteen eli aktiivisesti lajittelee ja kierrättää sekä pyrkii säästämään esim. paperinkulutuksessa.
 9. hankinnat ja niiden tarve mietitään tarkkaan. Tärkeänä valintakriteerinä on myös hankittavan tavaran tai tuotteen koko elinkaari. Vanhaa kunnostetaan ja hankinta voi tapahtua myös kierrättäen.
 10. lukiolaisten käyttämät opiskelijakoneet ovat leasing-hankittuja käytettyjä kannettavia tietokoneita.
 11. oppimateriaalien suhteen on osittain siirrytty digitaalisista kirjalisensseistä paperikirjoihin. Paperiset oppikirjat voidaan käyttää moneen kertaan ja toisaalta samalla hieman vähennetään opiskelijoiden ”ruutuaikaa”, vaikkakin tietokoneet ovat paljon käytössä. Digitaaliset oppikirjalisenssit ovat käytössä kielissä, matematiikassa sekä osassa reaaliaineita. Kokeet ja ylioppilaskirjoitukset ovat kaikki digitaalisia.
 12. hyvän opiskelijahuollon lisäksi huolehditaan henkilöstön jaksamisesta sekä sosiaalisesta ja fyysisestä työympäristöstä. Pidetään huolta niin kouluyhteisöstä, yksilöistä kuin koulurakennuksen kunnossa pysymisestä.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on sekä tukea lasten kotihoitoa että järjestää varhaiskasvatuspalveluita päiväkodeissa, perhepäivähoidossa ja avoimessa kerhotoiminnassa. Varhaiskasvatuspalveluiden tavoitteena on tuottaa suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa varhaiskasvatusta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuksessa lapsen hyvinvointia tuetaan lapsen edun näkökulmasta hänen yksilöllisten tarpeidensa, vahvuuksiensa ja mielenkiintonsa kohteista käsin.

Vanhempainvapaan jälkeen, kun lapsi on noin 9 kuukauden ikäinen, huoltajat voivat järjestää lapsen hoidon eri tavoin. Lapsi voi mennä kunnalliseen tai yksityiseen varhaiskasvatukseen tai lasta voidaan hoitaa kotona.

Muhoksen kunnan varhaiskasvatuspalveluiden osa-alueet:

1. Päiväkodit
2. Ryhmäperhepäiväkoti
3. Perhepäivähoito
4. Esiopetus ja sitä täydentävä varhaiskasvatus
5. Vuorohoito
6. Avoin varhaiskasvatustoiminta
7. Varhaiserityiskasvatus (sisältyy varhaiskasvatuspalveluihin)
8. Lastenhoidon tuet (kotihoitoon tuki)
9. Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluseteli

Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa oli 30.9.2024 470 lasta, joista päiväkodeissa 324 lasta, ryhmäperhepäiväkodissa 14 lasta, perhepäivähoidossa 128 lasta ja avoimessa varhaiskasvatuksessa 28 lasta. Lasten vuorohoitoa järjestetään Koivulehdon päiväkodissa. Esiopetusta ja täydentävää varhaiskasvatusta järjestetään Koivulehdon ja Päivärinteen päiväkodeissa.

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa oli 30.9.2024 29 lasta. Muhoksen kunnassa on 1.8.2024 otettu käyttöön yksityisen varhaiskasvatuksen palveluseteli.

Kotihoidon tukea sai elokuussa 2024 103 lasta ja yksityisen hoidon tukea 3 lasta. Varhaiskasvatuspalveluissa ennustetaan palvelujen piirissä olevien lasten määrän säilyvän lähes ennallaan, vaikka 0–6-vuotiaiden lasten kokonaismäärän ennustetaan vähenevän.

Palvelusuunnitelma

Muhoksen varhaiskasvatuspalvelut toteuttavat varhaiskasvatusta opetuksen, kasvatuksen ja hoidon kokonaisuutena korostaen lapsen ja huoltajan osallisuutta pedagogisen toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa. Muhoksen kunnan varhaiskasvatuspalvelut huolehtivat siitä, että varhaiskasvatusta on saatavissa kunnan järjestämänä tai valvomana siinä laajuudessa kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Varhaiskasvatuspalvelut järjestävät lasten vuorohoitoa Muhoksen vuorohoidon linjausten mukaisesti sekä tarjoavat avointa varhaiskasvatuspalvelua.

Varhaiskasvatuslain mukaisesti varhaiskasvatuksessa tulee huomioida lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin tukeminen. Lapsen tukemisessa tulee huomioida tuen eri tasot, tuen toteutus, tuen muodot, annettavat tukipalvelut ja tuen tarpeen arviointi. Varhaiskasvatuksen tehtävä on lapsen varhaisen tuen varmistaminen sekä antaa lapselle mahdollisimman hyvät kasvun, kehityksen ja oppimisen edellytykset.

Varhaiskasvatuspalveluiden ja esiopetuksen järjestämistä ohjaavat varhaiskasvatuslaki, varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ja Muhoksen varhaiskasvatussuunnitelma, Muhoksen esiopetussuunnitelma. Lisäksi varhaiskasvatuksen toteuttamista ohjaa varhaiskasvatuksen toimintakauden toimintasuunnitelma, lapsiryhmien pedagogiset toimintasuunnitelmat sekä lasten yksilölliset varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmat.

Hyvinvointilautakunta on hyväksynyt Muhoksen varhaiskasvatussuunnitelman 15.6.2022 sekä kunnan esiopetuksen opetussuunnitelman 15.6.2022.

Palvelutuotannon muutos

Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan päivähoitopaikkojen kysynnän voidaan ennustaa Muhoksella olevan suhteellisen tasainen, mutta alueelle suuntautuva muuttoliike sekä yleinen työllisyystilanne voi lisätä varhaiskasvatuspaikkojen kysyntää. Varhaiskasvatuksen kehittämissuunnitelman tavoitteena on päiväkotipaikkojen lisääminen.

Toimenpiteet

1. Päivärinteen päiväkodin laajennus osaan mahdollisesti 1–2- uutta lapsiryhmää toimintakaudelle 2025–2026: henkilöstö ja tilavuokra.
2. Varhaiskasvatuksen kolmiportaisen tuen toteuttaminen, varmistaminen ja kehittäminen.
3. Henkilökunnan koulutus, henkilökunnan osaamisen lisääminen.
4. Esiemiesten koulutus, työhyvinvointiin ja johtajuuteen liittyvää.
5. Työhyvinvoinnin ja vuorovaikutuksen kehittäminen varhaiskasvatuksessa.
6. Materiaalien hankintoihin varattujen määrärahojen huomioiminen yleisen hintatason nousun vuoksi.

Talouden tasapainottamisohjelma

Muhoksen kunnan talouden tasapainottamisohjelmassa on aikaisemmin kirjattu, että varhaiskasvatuspalveluissa perhepäivähoitajien määrä vähenee, sillä lapsimäärät varhaiskasvatuksessa pienenee (4 hoitajan vähennys, 16 lapsen vähennys). Alle kouluikäisten lasten syntyvyys ja muutto kuntaan ei ole merkittävästi lisääntynyt, mutta lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen on lisääntynyt koko päiväisen

subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden myötä. Varhaiskasvatuksen järjestämistä säättää varhaiskasvatuslaki (2018/540). Kunnan tulee järjestää varhaiskasvatusta perheiden tarpeen mukaan (varhaiskasvatuslaki 2018/540 2 luku § 5). Muhoksen kunnan varhaiskasvatuksessa perheille tarjotaan hoitoa päiväkodeissa, perhepäivähoidossa ja avoimessa varhaiskasvatustoiminnassa (kerhotoiminta).

Oulujoki-Opisto

Tavoitteet, toimenpiteet ja talous

Oulujoki-Opisto on Muhoksen kunnan hallitsema taiteen perusopetuksen ja vapaan sivistystyön opetusta tarjoava oppilaitos, joka myy opistopalveluita myös Utajärven kunnalle. Vapaalla sivistystyöllä ja taiteen perusopetuksella on Muhoksen ja Utajärven kunnissa keskeinen rooli elinvoiman ja hyvinvoinnin luojana. Opiston toimintaa kehitetään kokonaisuudessaan vastaamaan asukkaiden ja kunnan tarpeita ja suunnittelussa otetaan huomioon alueellinen kysyntä ja tarjonta. Kuntalaisia osallistetaan ja toiveita huomioidaan mahdollisuuksien mukaan kurssitarjonnan suunnittelussa. Uusia kursseja voidaan tarjota joustavasti myös lukuvuoden alkamisen jälkeen huomioiden taloudelliset reunaehdot.

Opistossa on tarjolla laajasti taiteen perusopetuksen (TPO) musiikin yleisen ja laajan sekä kuvataiteen yleisen oppimäärän mukaista opetusta. Opetuksella tuetaan tavoitteellista musiikin tai kuvataiteen harrastusta ja oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä yksilönä ja ryhmän jäsenenä. Opintojen jälkeen oppilaalla on parempia valmiuksia hakeutua jatkokoulutuksiin tai jatkaa taiteen parissa harrastamista. Musiikkia tai kuvataidetta voi harrastaa myös vapaan sivistystyön puolella esim. musiikkileikkikoulun tai varhaisiän kuvataidekasvatusryhmissä, jotka antavat hyvän pohjan TPO opintoihin. Vuoden 2024 aikana on tavoitteena kehittää opetus suunnitelmien mukaisesti oppilaiden arviointia ja taiteiden välistä yhteistyötä. Lisäksi taiteen perusopetuksen opettajien digi- ja etäopetusvalmiuksia kehitetään yhteistyössä Meri-Pohjolan opistopiiriin kanssa ja hyödynnetään myös Kansalaisopistoliiton tarjoamia koulutuksia ja asiantuntemusta.

Oulujoki-Opisto kuuluu Meri-Pohjolan opistopiiriin, joka on 16 Pohjois-Pohjanmaan ja 3 Kainuun maakunnan kansalaisopiston muodostama yhteistyöverkosto. Opistopiiri valvoo opistojen yhteisiä etuja, tekee tunnetuksi kansalaisopistotyötä koko toiminta-alueellaan sekä muun muassa tarjoaa maksutonta koulutusta opistopiiriin alueella. Sähköisten palvelujen kehittäminen esim. Meri-Pohjolan opistopiiriin yhteistyön kautta sekä opetusteknologian uudistaminen ovat isoja lähitulevaisuuden haasteita, jotka vaativat resursseja ja koulutusta. Tietoteknisten taitojen opiskelumahdollisuuksia tarjotaan jatkossakin sekä edistetään uusien tietovarojen käyttöä sekä medialukutaitoa.

Kansalaisopistoissa saavutettavan osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen helpottamiseksi tehty lakimuutos on mahdollistanut vapaan sivistystyön puolella elokuun 2021 alusta ja taiteen perusopetuksen puolella vuoden 2023 alusta sen, että kansalaisopistot ja muut vapaan sivistystyön oppilaitokset voivat halutessaan järjestää osaamisperusteisesti toteutettuja kursseja, joiden suoritus tiedot voidaan viedä opiskelijoiden muiden koulutustietojen tapaan osaksi kansallista, eri koulutusasteiden opintosuoritukset ja tutkintotiedot sisältävää Koski-tietovarantoa sekä opiskelijoille näkyvää Oma Opintopolkua. Opiskelija saa siis suorituksistaan jatkossa opintopisteitä. Näin kansalaisopistoissa saavutettu osaaminen on aiempaa helpommin yksilön hyödynnettävissä. Oulujoki-Opisto on aloittanut osaamisperusteisuustyön keväällä 2023 ja opintopistekursseja otetaan käyttöön asteittain niin vapaan sivistystyön kuin taiteen perusopetuksenkin puolella. Siirtymä lisää Opiston hallinnon työmäärää etenkin ensimmäisten käyttööntuotto vuosien aikana.

Oulujoki-Opiston on tärkeää pysyä kehityksessä mukana yhtenä merkittävänä alueen oppilaitoksena. Opiston hallinnon resurssit ovat pienet verrattuna samansuuruisiin tai pienempiin opistoihin. Oulujoki-Opistossa on 80 % rehtori ja 80 % opistos sihteeri. Opistossa on vuoden 2025 alusta 4 päätoimista opettajaa ja n. 37 tuntiopettajaa. Opistossa ei ole suunnittelijaopettajia, vararehtoreita tms. ja kaikkien kurssien suunnittelu on rehtorin vastuulla. Osaamisperusteisuus uudistus tarkoittaa koko kansalaisopistokenttää leikkaavaa siirtymää, jossa opistoissa hankittu osaaminen tunnustetaan ja tunnustetaan arvioinnin avulla. Käytännössä tämä tarkoittaa suoritusmerkintöjen kuten opintopisteiden ja osaamismerkkien ansaitsemista kansalaisopiston kursseista. Siirtymä tuo hallintoon paljon lisätyötä, koska hallinnon vastuulle jää oppilaiden suoritusten vienti Koskeen

ja sitä ennen tiedot tulee olla myös valtakunnallisissa e-perusteissa. Oulujoki-Opiston hallinto on haavoittuva, koska varahenkilöitä ei ole rehtorin tai toimistohenkilön ollessa poissa. Viimeistään vuonna 2026 toimistosihteerin tehtävää on tärkeää kasvattaa 100 %:ksi.

Tavoitteet

- Opiston toimintaa kehitetään ja arvioidaan kokonaisuudessaan kehittämisohjelman mukaisesti. Uusi kehittämisohjelma on otettu käyttöön alkuvuodesta 2024. Pohjana on käytetty kuntien hyvinvointisuunnitelmia ja strategioita sekä Meri-Pohjola opistopiirin yhteistä kehittämisohjelmaa. Ohjelmassa määritellään myös tulevien vuosien strategiset tavoitteet ja toiminnan kehittämisen suuntaviivat ja tarpeet. Kehittämisohjelman osaksi laaditaan lain vaatima tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Opetushallitus on kysynyt kansalaisopistoilta tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien tilannetta vuonna 2023, ja sitä tullaan kysymään uudelleen viimeistään vuonna 2026.
- Opiston kurssien suunnittelua osaamisperusteisesti jatketaan ja kehitetään. Osaamisperusteisuus on organisaation näkökulmasta ennen kaikkea toimintaa ohjaava periaate ja ajattelutapa, joka tuottaa laatua toimintaan ja helpottaa opiskelijan hankkiman osaamisen hyödyntämistä.
- Opintopisteitä voi hyödyntää esimerkiksi hakeutuessa jatko-opintoihin.
- Opiston tavoitteena on edistää toimialueensa asukkaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia, osallisuutta ja elinikäistä oppimista. Kansalaisopistojen rooli hyvinvoinnin tekijöinä kunnissa korostuu entisestään.
- Monipuolisilla koulutuspalveluilla lisätään alueen elinvoimaa ja houkuttelevuutta. Oulujoki-Opisto edistää vuonna 2025 yhteistyötä kunnan työllisyyspalveluiden kanssa.
- Opiston viestintään ja kurssien markkinointiin panostetaan ja viestinnän välineitä käytetään monipuolisesti, jotta kursseille saadaan osallistujia ja näkyvyys alueen toimijana kasvaa.
- Opisto tarjoaa Geopark -kursseja ja luentoja yhteistyökumppaneiden kanssa ja asemaa Geopark-oppilaitoksena vahvistetaan. Vuonna 2025 Oulujoki-Opisto toteuttaa yhdessä Humanpoliksen kanssa paikallisopaskurssin, jonka suorittaessaan opiskelija saa Suomen opasliiton myöntämän auktorisoinnin.
- Opetus on laadukasta ja asukkaiden sekä kunnan tarpeita vastaavaa. Oulujoki-Opisto hyödyntää Meri-Pohjola opistopiirin verkostoja ja maksuttomia koulutuksia.
- Taiteen perusopetuksen arviointia ja taiteiden välistä yhteistyötä kehitetään opetussuunnitelmien mukaisesti.
- Sopimus opistopalveluista Muhoksen ja Utajärven kuntien välillä on astunut voimaan 1.1.2006. Sopimuksen ikä ja sopimuksen vanhentuneet asiakohdat huomioiden, sopimusta on aika päivittää vuoden 2025 aikana.

Toimenpiteet vuodelle 2025

Haastavan taloustilanteen edessä Oulujoki-Opisto pyrkii tehostamaan opetustaan painottamalla kurssitarjonnassa opistolle edullisimpia kursseja. Tämän lisäksi kurssimaksujen tasoa on tarkasteltava uudelleen lukuvuodelle 2025-2026.

Yksi opiston päätoimisista opettajista eläköityi vuoden 2023 lopussa, eikä hänen tilalleen palkattu vuodelle 2024 uutta opettajaa. Uusi päätoiminen opettaja palkataan, kun taloudellinen tilanne sen sallii.

Opettajan palkkaamatta jättäminen vuodelle 2025 nähdään Musiikkikoulun säästötoimenpiteenä Muhoksen kunnan säästötoimenpiteiden myötä. Kuvataidekoulun käyttöbudjetista karsitaan 650 euroa.

Vapaan sivistystyön puolella tarkastellaan kurssitarjonnan mahdollista päällekkäisyyttä kolmannen sektorin harrastustoiminnan kanssa. Esimerkiksi 30 000 euron leikkaaminen Muhoksella järjestettävän vapaan sivistystyön budjetista tarkoittaa opetustuntien vähentämistä vapaan sivistystyön Muhoksen kunnan osuudesta n. 19 %, joka tarkoittaa noin 580 opetustunnin vähentämistä vuositasolla.

On huomioitava, että kunnalle maksettava valtionosuus vähenee lineaarisesti opetustuntimäärän pienentyessä. Valtionosuuden suhteen Opetushallitus huomioi kuitenkin opetustuntimäärän kolmen viimeisen vuoden keskiarvona, jolloin yksittäinen vuosi vaikuttaa valtionosuuteen vain osittain

Opetus- ja kasvatustaloutakunta perustettavat ja lakkautettavat toimet ja virat

Perustettavat virat

Neljä varhaiskasvatuksen opettajaa 1.8.2025 alkaen (Päivärinteen päiväkotit)

Kaksi lastenhoitajaa 1.8.2025 alkaen (Päivärinteen päiväkotit)

Lakkautettavat virat

Johtavan koulunkäynninohjaajan virka lakkautetaan 1.8.2025 alkaen